

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Croesvs Et Codrvs. hoc est, Copiæ Et Inopiæ Damna vel
Lvcra, à bono iustoq[ue] Mundi Gubernatore Deo
Distribvta**

Stengel, Georg

Ingolstadij, 1648

§. 2. In quonam consistat paupertas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52359)

mali, an non ipsi potiùs mali, quàm paupertas? cùm plurimi sint, quos optimos fecit paupertas; plurimi, quos diuitiæ pessimum dederunt; quamuis nec ipsæ malæ, sed (quemadmodum inopia, atque egestas) vel virtutum, vel vitiorum instrumenta, prout in bonas malasue mentes inciderunt.

Eccli. II.
14.

Quoniam igitur *paupertas & honestas à Deo sunt*, & vtroqueversus trahi possunt, homini, non Deo attribuendum est, si quid mali coniungitur cum paupertate. Vnde rectè

Prouerb.
17, 5.

in Prouerbio dicitur. *Qui despicit pauperem, Deo exprobrat*, cuius tamen sapientissimam in rebus dispositionem, vel ipsi pauperes laudant, si sunt sapientes.

§. II.

In quonam consistat paupertas?

Quid igitur est paupertas? Vulgus malè eam putat esse aliquid quod possidetur; vocat enim exiguas opes paupertatem. *Meam*, inquit, *paupertatem magno labore corrasam, seruo in arca: meam paupertatem pro agro, pro villula expendi, meam mihi paupertatem furatus est seruus furcifer*. Ita enim vulgus loquitur, vt id, quod modicum est, non autem quod deest, appellet paupertatē; & si fur abstulit, quod parum aderat, *abstulit*.

*stulit, inquit, mihi meam paupertatem. Si rectè loqueretur, non diceret, abstulit, sed auxit mihi meam paupertatem, quando id abstulit, quod recondidi. Eo diues erat, quod possederat: itaque priuatione pauper factus est, non possessione. De hoc nominis errore etiam in scholis fuisse disputatum docet Seneca his verbis. *Vnus tibi nodus, sed Herculeus, restat. Ex malis bonum non fit: ex multis paupertatibus diuitia sunt: ergo diuitia bonum non sunt. Hanc interrogationem nostri non agnoscunt, Peripatetici & fingunt illam & solvunt. Ait autem & Posidonius, hoc sophisma per omnes dialecticorum scholas iactatum, sic ab Antipatro refelli. Paupertas enim non per positionem, sed per detractionem dicitur, vel (ut antiqui dixerunt) per orbationem: Graeci dicunt, κατὰ στενωπὸν: non quod habeat, dicitur, sed quod non habeat. Itaque ex multis inanibus nihil impleri potest: diuitias multa res faciunt, non multa inopia. Aliter, quàm debes, paupertatem intelligis. Paupertas est, non, qua pauca possidet (alioqui qui nihil penitus possideret, pauper non esset, cùm sit omnium pauperri- mus) sed qua multa non possidet. Ita non ab eo dicitur, quod habet, sed ab eo, quod ei deest. Faciliùs quod volo exprimerẽ, si Latinum ver-**

Senecæ
 epist. 87.

bum esset, quo ἀπορία significatur. Hanc paupertati Antipater assignat. Ego non video, quid aliud sit paupertas, quam parvi (vel etiam nullius) possessio. Quod contra Senecam, ex ipsius Senecæ principijs addo. Si enim paupertas non per positionem, sed orbationem dicitur, cur non etiam illius parvi possessione, quæ illi paupertas est, aliquis vel inuitus, vel sponte orbari possit? Præterquam quòd parvi possessio, non per detractionem, sed positionem dicatur. Rectè tamen paupertas parvi, vel nullius possessio potest indigitari; quia in possessione parvi, orbatio magni intelligitur. Quod si vidisset Martialis, nequaquã pauperem, aut paupertatem ita descripsisset:

Martial.
lib. II.
Epigram.

Nec toga, nec focus est, nec tritus cimice lectus,

Nec tibi de bibula facta palude teges.

Nec puer, aut senior, nulla est ancilla, nec infans,

Nec sera, nec clavis, nec canis atque calix.

Tu tamen affectas, Nestor, dici atque videri

Pauper, & in populo quaris habere locum.

Mentiris, vanoq; tibi blandiris honore:

Non est paupertas, Nestor, habere nihil.

Immo

Immò maxima est paupertas, *habere nihil*.
Cur enim ad paupertatē exigatur alicuius,
licet parui possessio? aut cur possessio ad
orbationem possessionis? Parui possessio in-
dicat, non facit paupertatem; quæ longè
maior est, vbi nullius, ne teruncij quidem
possessio reperitur; vti certè apud multos
Sanctos fuit, qui ne acum quidem, aut filum
suum esse dixerunt, omni omnino rerum
proprietate à se abdicatâ, vt non solùm
Connæ tibicini comparari possent, qui ni-
hil habuit, præter oleastrum; verùm etiam,
vt ne puluisculum quidem possiderent. Et si
enim cibo, potuque & victu alijsque rebus
indigerent, tamen numquam se earum do-
minos vocârunt. Potest enim vsus rerum à
dominio discriminari. Maneat ergo, pau-
pertatem in eo consistere, quòd quis careat
ijs rebus, quas aptus est habere; & quò plu-
ribus caret, eò esse pauperiorem.

§. III.

Quotuplex sit paupertas, vel pauperes?

Quòd autem vnus multum, alius parum,
tertius omnino nihil possideat, aliquando
quidem à solo rerum omnium Domino ac
Deo, aliquando etiam ab homine, aliquan-
do à dæmone quoque, aut aliunde est. Si à